

Mottagare
Regionstyrelsen

Samråd inför Heidelberg Materials ansökan om tillstånd för cementfabriken i Slite

Förslag till beslut

- Regionstyrelsen beslutar att till Heidelberg Materials Cement Sverige AB inlämna upprättat yttrande.

Sammanfattning

Heidelberg Materials Cement Sverige AB planerar att ansöka om tillstånd för fortsatt och utökad verksamhet vid den befintliga cementfabriken i Slite. Bolaget har under hösten bjudit in boende och sakägare i närområdet, samt berörda myndigheter till samråd enligt 6 kapitlet miljöbalken.

Heidelberg Materials Cement Sverige ABs anläggning i Slite producerar omkring tre fjärdedelar av den mängd cement som årligen används i Sverige. Verksamheten vid anläggningen i Slite bedrivs i nuläget med stöd av ett miljötillstånd från 2007. Bolaget avser nu att utöka produktionen i Slite. Den utökade produktionen innebär även att bolagets hamn behöver byggas ut.

Heidelberg Materials Cement Sverige AB avser även att ställa om verksamheten i Slite för att år 2030 producera cement med ett lägre klimatavtryck. För att åstadkomma detta planerar bolaget att ställa om bränsleanvändningen, öka mängden ersättningsmaterial för kalksten och bygga en CCS-anläggning för infångning av koldioxid.

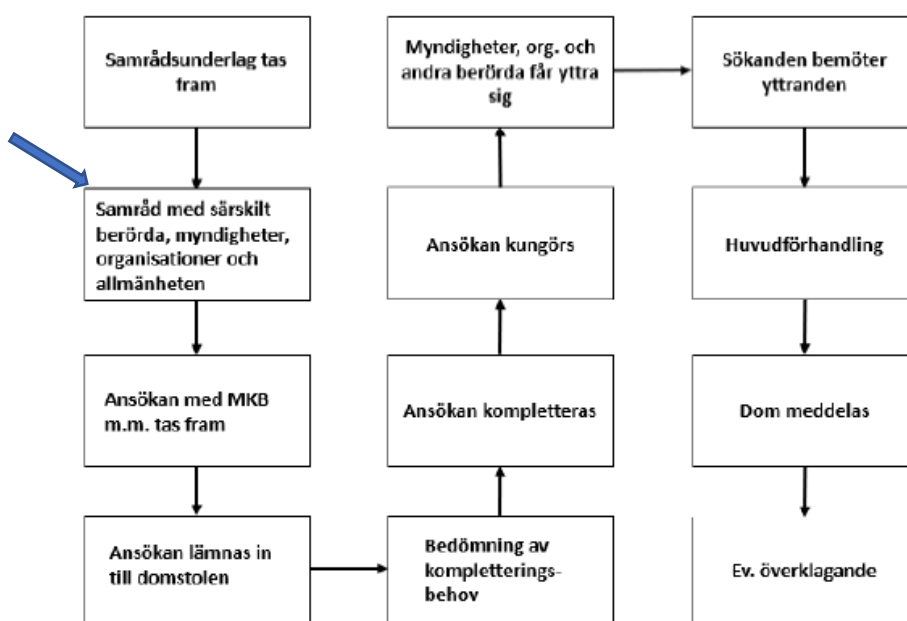
Bolaget bedriver parallellt ett flertal processer som tillsammans utgör delar i den planerade omställningen till fossilfri produktion. Utöver det nu ansökta miljötillståndet måste elnätskapaciteten ökas. Bolaget har också inkommit med en ansökan om planändring för fabriksområdet. Region Gotland hanterar inkommen planförfrågan i enlighet med gällande regelverk. Bolaget har även påbörjat tillståndsprocessen för ett nytt långt täktillstånd och har nyligen genomfört ett samråd inom vilket Region Gotland har inkommit med ett yttrande (RS 2002/909).

Regionstyrelseförvaltningen har tillsammans med tjänstepersoner vid teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen lämnat muntliga synpunkter och ställt frågor till Heidelberg Materials Cement Sverige AB i samband med de samrådsmöten som genomförts. Med stöd av Region Gotlands juridiska

ombud har relevanta synpunkter och frågeställningar sammanställts i ett skriftligt yttrande i samrådet.

Ärendebeskrivning

Heidelberg Materials Cement Sverige AB planerar att ansöka om tillstånd för fortsatt och utökad verksamhet vid den befintliga cementfabriken i Slite. Bolaget har under hösten bjudit in boende och sakägare i närområdet, samt berörda myndigheter till samråd enligt 6 kapitlet miljöbalken. Samråden har som syfte att fånga upp synpunkter på den planerade verksamheten, så att den kommande miljökonsekvensbeskrivningen ska få en lämplig omfattning och detaljeringsgrad. Nedan figur visar en översikt av processen i tillståndsärenden.

Figur 1. Processbild tillståndsärenden.

Vid samrådsmöten har Region Gotland haft ett brett deltagande med representation av tjänstepersoner från samhällsbyggnads- teknik- och regionstyrelseförvaltning. Heidelberg Materials Cement Sverige AB kommer att sammanställa genomförda samrådsmöten i form av en samrådsredogörelse som blir en del av den tillståndsansökan som bolaget har för avsikt att lämna till mark- och miljödomstolen under första kvartalet 2024.

Heidelberg Materials Cement Sverige AB anläggning i Slite producerar årligen cirka 2,2 miljoner ton cement, vilket motsvarar omkring tre fjärdedelar av den mängd som årligen används i Sverige. Verksamheten vid anläggningen i Slite bedrivs i nuläget med stöd av ett miljötillstånd från 2007. Enligt det befintliga tillståndet får produktionen uppgå till maximalt 2,5 miljoner ton cementklinker, vilket då motsvarade 2,75 miljoner ton cement per år.

Bolaget avser nu att utöka produktionen i Slite genom att nya och återvunna material (exempelvis olika askor) kan tas emot och användas vilket ger en lägre

klimatbelastning. Den framtida produktionen avses uppgå till maximalt 2,5 miljoner ton cementklinker, vilket motsvarar 3,2 miljoner ton cement per år. Den utökade produktionen innebär även att bolagets hamn behöver byggas ut.

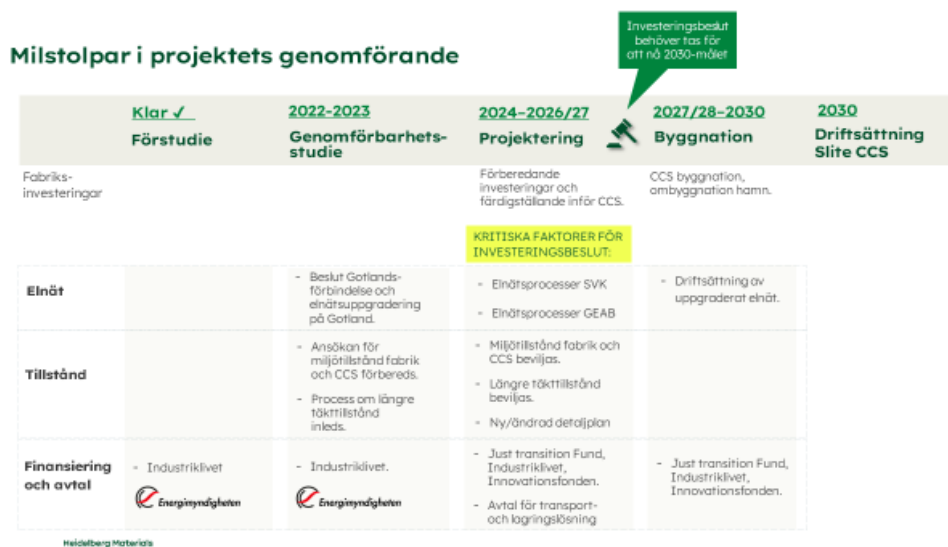
Produktionen av cement ger upphov till koldioxidutsläpp till atmosfären, koldioxiden kommer ungefär till lika delar från cementtugnarnas bränsle och från förbränningen av kalkstenen i processen. Heidelberg Materials Cement Sverige AB avser nu ställa om verksamheten i Slite för att år 2030 producera cement med ett lägre klimatavtryck. För att åstadkomma detta planerar bolaget att ställa om bränsleanvändningen, öka mängden ersättningsmaterial för kalksten och bygga en så kallad CCS-anläggning (Carbon Capture and Storage). Planerad anläggning ska fånga in koldioxid från skorstenens rökgaser för att sedan transportera bort och lagra koldioxiden i jordskorpan på annan plats. Omställningen av verksamheten i Slite kan möjliggöra infångning av ca 1,8 miljoner ton koldioxid årligen, vilket idag motsvarar cirka 4 procent av Sveriges totala utsläpp.

Bolaget bedriver parallellt ett flertal processer som tillsammans utgör delar i den planerade omställningen till fossilfri produktion. Utöver det nu ansökta miljötillståndet måste elnätskapaciteten utökas innan anläggningen för avskiljning av koldioxid kan tas i drift. Kapaciteten är idag inte tillräcklig, varken i Slite eller på Gotland. Det krävs därför en förstärkning av både stamnätet till Gotland och av regionnätet på Gotland. Dessa delar ligger utanför bolagets kontroll, men måste också vara på plats år 2030 för att tidplanen ska hållas.

Bolaget har också inkommit med en ansökan om planändring för fabriksområdet, för området gäller i dag en detaljplan antagen 1983. De huvudsakliga förändringar som bolaget ser framför sig i en ny detaljplan är en ändrad disposition med en mer flexibel användning av de markytor som finns inom det nuvarande planområdet, men även frågan om avstängning av en allmän väg som passerar genom fabriksområdet. Region Gotland hanterar inkommen planförfrågan i enlighet med gällande regelverk och frågan om planbesked kommer att hanteras av miljö- och byggnämnden under hösten 2023. Även om detaljplanefrågan inte utgör en del av det nu aktuella samrådet så har bolaget i samrådshandlingen och vid samrådsmötena lyft fram behovet av ett effektivt planarbete, vilket motiverar Region Gotland att kommentera förutsättningarna för det.

Bolaget har även påbörjat tillståndsprocessen för ett nytt lång täktillstånd och har nyligen genomfört ett samråd inom vilket Region Gotland har inkommit med ett yttrande.

I nedan processbild som lånats från Heidelberg Materials Cement Sverige AB kan de olika delprocesserna och deras samband och tidsordning studeras.

Figur 2. Processbild Heidelbergers projekt.

Regionstyrelseförvaltningen har tillsammans med tjänstepersoner vid berörda förvaltningar lämnat muntliga synpunkter och ställt frågor till Heidelberg Materials Cement Sverige AB i samband med de samrådsmöten som genomförts. Det är ett brett spektra av frågeställningar där Region Gotland anser att bolaget behöver utföra mer djupgående utredningar och redovisa ett mer tydligt underlag i kommande tillståndsprocess.

Med stöd av Region Gotlands juridiska ombud har relevanta synpunkter och frågeställningar sammanställts i ett skriftligt yttrande i samrådet. De huvudsakliga synpunkterna rör ett antal olika perspektiv enligt följande. Behovet av utredning och redovisning av bullerpåverkan för de kringboende under både anläggningsskedet och drifttiden. I sådan redovisning ska ingå att jämföra de framtida bullerstörningarna med det buller som sker i dag. Behov av redovisning av de skyddsåtgärder och försiktighetsmått för de boende (vid källa och/eller på bostadshuset) som behövs i anledning av den ökade bullerbelastningen. Behov av utredningar gällande luftutsläpp, damning, dagvattenhantering och lagring av avfallsbränsle. Förtydligande av att det är bolaget som ansvarar för den egna tidplanen och att det innebär att bolaget har att medverka/agera på sådant sätt att Region Gotlands planarbete kan bedrivas på ett effektivt sätt. Region Gotlands ombud har utverkat anstånd med att inkomma med yttrandet till 2 november (från given tidsram 17 oktober).

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen anser att det upprättade yttrandet är väl avvägt och att det hanterar de aspekter som Region Gotland har att bevaka i frågan. Förvaltningen föreslår regionstyrelsen att godkänna och ställa sig bakom att yttrandet inges till Heidelberg Materials Cement Sverige AB.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-10-04

Förslag till yttrande från Region Gotland via ombud, daterat 2023-10-31

Underlag för samråd enligt miljöbalken, Heidelberg Materials Cement Sverige AB, daterad 2023-08-30

Minnesanteckningar samråd 2023-09-27

Heidelberg Materials tidsplan

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Teknikförvaltningen